

JUDECĂTORIA
HÎNCEȘTI

Republica Moldova, or. Hîncești, str. Chișinăului, 7
Email: jhn@justice.md; jia@justice.md; Tel.: /+373 2
www.instante.justice.md

Nr. de ieșire: 5226 din 29.12. 2025

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ a RM
MD-2004, mun.Chișinău, str. Al.Lăpușneanu, nr.28

Prin prezenta, Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni), Vă informează că la data de 10 noiembrie 2025, s-a pronunțat încheierea privind admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Ilie Gîlca, în interesele inculpatei Crețu Elena, învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Codul penal și s-a dispus sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova.

În context, Vă expediem copia încheierii nr.1-126/25 din 10 noiembrie 2025, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea avocatului Ilie Gîlca, proiectele de lege, amendamentul, stenograma din ședința Plenului Parlamentului din 06 iunie 2024 și copia rechizitoriului.

Anexă: copia încheierii nr.1-126/25 din 10 noiembrie 2025 și înscrisuri pe 57 file.

Judecător

Svetlana Bîcu

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:

Avocat Gîlca Ilie, BAA „Protect Lex”, cu sediul 1
, email:

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

Inculpata Crețu Elena este învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) din Codul penal.

Potrivit rechizitoriului cauzei penale nr. 2025440148, la 27.04.2025, aproximativ la ora 07.00:20, Crețu Elena Veaceslav, având scopul consumului de alcool, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolsopică, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, a ignorat prevederile Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357, din 13.05.2009, prevăzute de pct. 12, sub pct. 1) lit. h) care prevede că *„Conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat: să nu consume băuturi alcoolice sau droguri, precum și să nu administreze medicamente preparate în baza acestora pînă nu va fi supus testării alcoolsopice și/sau testării antidrog, sau, după caz, examinării medicale și prelevării probelor biologice”*, deținând permis de conducere nr.0467026628 cu categoria „B”, a condus mijlocul de transport de model „Lexus ct200h” cu numărul de înmatriculare (MDA), în timp ce se deplasa pe străzile satului Hansca, raionului Ialoveni, neisprăvindu-se cu conducerea mijlocului de transport, s-a tamponat cu mijlocul de transport de model „Audi A7” cu numărul de înmatriculare (MDA).

În cadrul documentării procesului contravențional privind accidentul rutier de către ofițer al SST și AR al I.P. Ialovenii Iurii Buhnă – fiind la domiciliul lui Untură Daniela, conducătorul mijlocului de transport care a fost implicat în accident rutier Crețu Elena Veaceslav a fost supusă testării alcoosopice cu aparat „Drager” constatându-se în aerul expirat de către ultima o concentrație a vaporilor de alcool în mărime de 0.89 mg/l.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Crețu Elena Veaceslav a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, adică consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare substanțelor psihotrope, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolsopică și/sau testarea

antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

La moment, cauza penală de învinuire a numitei Crețu Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, se află pe rol în Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în procedura judecătorului Svetlana Bîcu.

C. Obiectul sesizării:

Exercitarea controlului de constituționalitate asupra art. 264¹ alin. (4) din Codul penal al Republicii Moldova în redacția Legii nr. 136 din 06.06.2024 „pentru modificarea unor acte normative, modificarea Codului penal și Codului Contravențional” care prevede: „Consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare substanțelor psihotrope, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolscoptică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, se sancționează cu amendă de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 4 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”

Notă: Această prevedere legală a fost aplicată de către procuror la încadrarea juridico-penală a acțiunilor inculpatei Crețu Elena. La fel, această prevedere legală urmează a fi aplicată de către instanța de fond și de către instanțele ierarhic superioare în cazul exercitării căilor de atac.

D. Argumentarea incidenței drepturilor din Constituție:

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1. Statul Republica Moldova „[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 20. Accesul liber la justiție „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.”

Articolul 22. Neretroactivitatea legii “(1) Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle „(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică. Statul asigură dreptul fiecărui om

de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare „(1,2) Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți „ (1-4) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Art. 73. Inițiativa legislativă. Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.

Art. 74. Adoptarea legilor și a hotărârilor (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 6 paragraful 1. Dreptul la un proces echitabil „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

Consider că norma contestată din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, este contrară art.1, 20, 22, 23, 26, 54, 73, 74 (1) din Constituție, deoarece

această normă încalcă principiul proporționalității incriminării și a fost adoptată contrar art. 74 alin. (1) din Constituție.

E. Argumentarea încălcării prevederilor contestate din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002 (în continuare Codul penal) a drepturilor garantate de art. 1, 20, 22 23, 26, 54, 73, 74 (1) din Constituție:

Pentru început este de menționat că, principiul proporționalității în dreptul penal presupune că răspunderea penală, pedepsele și alte măsuri aplicate trebuie să fie proporționale cu gravitatea faptei, cu pericolul social concret și cu persoana infractorului.

Cu alte cuvinte, nu se sancționează prea sever o faptă minoră, iar pentru o faptă gravă nu se aplică o sancțiune nejustificat de blândă.

Așadar, principiul proporționalității în dreptul penal se referă la mai multe dimensiuni, inclusiv la proporționalitatea incriminării.

Proporționalitatea incriminării este un principiu esențial al dreptului penal modern, care asigură că intervenția penală este rezervată pentru faptele cu adevărat periculoase. Ea garantează un echilibru între interesul public și drepturile individuale, fiind o expresie a statului de drept și a rolului minim al dreptului penal.

Inspirat de necesitatea de a asigura echilibrul dintre interesul de a restrânge drepturile omului și cel de a le apăra, acest principiu este consacrat în actele normative de prim rang cu vocație internațională și națională. De exemplu, art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene poartă denumirea „Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor”. În alin. (2) al acestui articol este folosită sintagma „o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor”. Principiul proporționalității incriminării este unul dintre aceste principii generale recunoscute de comunitatea națiunilor. În context, alin. (1) art. 52 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prevede, inter alia: „[...] Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți”. Conform alin. (2) art. 53 din Constituția României, „măsura de [restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți] trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o [...]”. În mod similar, potrivit alin. (4) art. 54 din Constituția Republicii Moldova, „restrângerea [exercițiului unor drepturi sau libertăți] trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o [...]”.

Incriminarea este exemplul de restrângere de maximă intensitate a exercițiului unor drepturi sau libertăți. Tocmai de aceea, în Decizia nr. 418/2018, Curtea Constituțională a României a constatat că „incriminarea unor fapte prin norme juridice de drept penal trebuie să respecte principiul proporționalității incriminării, potrivit căruia respectiva incriminare trebuie să fie strict necesară obiectivului urmărit de legiuitor, iar intruziunea ce vizează drepturile fundamentale restrânse prin aplicarea normei incriminatoare să fie justificată prin raportare la protecția juridică asigurată prin reglementarea acelei infracțiuni”. Prin

aceasta se sugerează că principiul proporționalității incriminării impune întotdeauna realizarea unui anumit echilibru între sarcina, impusă unei persoane ale cărei drepturi sunt limitate prin mijloace penale, și interesele majorității membrilor societății în raport cu atingerea scopului pentru care a fost introdusă restricția în cauză.

Este de remarcat că, valorile sociale pot fi apărate nu doar prin legea penală.

Accentuăm că, legea penală trebuie să intervină doar în măsura în care fapta prezintă un pericol social suficient de ridicat pentru a justifica aplicarea celei mai severe forme de sancționare – răspunderea penală.

Nu orice comportament negativ trebuie incriminat, ci **doar acele fapte care afectează grav valorile sociale protejate de lege.**

În aceeași ordine de idei, menționăm că dreptul penal trebuie să fie ultima soluție „*ultima ratio*”, folosit doar atunci când alte ramuri ale dreptului nu sunt suficiente.

Conform Programului Stockholm, adoptat la reuniunea Consiliului European din 10 și 11 decembrie 2009, „dispozițiile de drept penal trebuie adoptate atunci când sunt considerate esențiale pentru ca interesele să fie protejate și, de regulă, să fie utilizate doar ca ultim resort”.

Consacrarea în lege a interdicțiilor sub sancțiune penală **nu poate fi arbitrară.** Acest proces este de o semnificație deosebită. De rezultatele acestui proces depind în cele din urmă atât gradul de protecție a intereselor ocrotite de lege, cât și gradul de libertate a societății. Atunci când adoptă asemenea decizii, legiuitorul trebuie să se ghideze de anumite principii.

Așa cum se menționează, de exemplu, în pct. 29 din Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 48/2021, „incriminarea faptelor în legile penale [...] ține de competența Parlamentului în conformitate cu prevederile articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție și se bazează pe rațiuni de politică penală”. Totodată, în pct. 102 din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 6/2015, Curtea a statuat că „legiuitorul, prin prisma articolelor 60 alin. (1) și 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, dispune de plenitudinea aprecierii situațiilor ce necesită a fi reglementate prin norme legale. Acest drept semnifică posibilitatea de a decide asupra oportunității la adoptarea actului legislativ reieșind din politica penală promovată în interesul general”.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în Hotărârea sa nr. 7 din 16 aprilie 2015, a decis că „limitarea exercițiului unor drepturi individuale, în considerarea unor drepturi colective [...] ce vizează [...] prevenția penală, constituie în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, **fiind necesară menținerea unui just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte.**”

În Hotărârea nr. 10 din 10 mai 2016, aceeași Curte a reținut că „este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile contravenționale, **dar respectând cu strictețe proporționalitatea dintre circumstanțele faptei și gradul de prejudiciabilitate [...]** Stabilirea sancțiunilor în legea penală sau contravențională trebuie să fie ghidată de existența proporției între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte. [...] că lipsa mecanismelor, prin care ar fi posibilă realizarea

individualizării judiciare, denaturează caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii contravenționale, nu permite instanțelor judecătorești de a exercita un control judiciar efectiv și încalcă dreptul justițiabililor de acces la justiție.” **Prin urmare, este o obligație a legiuitorului să stabilească și să reglementeze în legea penală mecanisme suficiente pentru a asigura un echilibru dintre pericolul faptei și făptuitor, pe de o parte, și răspunderea și pedeapsa meritate, pe de altă parte.**

Conform art. 10 din Codul contravențional, „constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională”.

Totodată, potrivit alin. (2) art. 14 din Codul penal, „nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni”. Rezultă că principiul proporționalității incriminării constă în respectarea unei proporții dintre necesitatea de incriminare a unei acțiuni sau inacțiuni și gravitatea faptei săvârșite, gravitate condiționată de gradul de pericol social al acestei fapte. Incriminarea nu poate fi dispusă dacă este disproporționată în raport cu gravitatea faptei comise.

Apărarea consideră că, incriminarea în dispoziția art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, a faptei consumului de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier până la testarea alcoolică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, **nu păstrează un echilibru just între interesele generale și drepturile și libertățile individuale, contrar art. 54 din Constituție, fiind o măsură disproporționată.**

Menționăm că **această faptă nu prezintă un grad de pericol social sporit pentru a justifica tragerea la răspundere penală fiind contrară principiului proporționalității incriminării.**

În speță, considerăm că o asemenea faptă, ar putea reprezenta o contravenție, dar nicidecum nu constituie o infracțiune, deoarece nu atinge gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

În speța noastră concretă, a avut loc un accident rutier neînsemnat, fără victime, cu o deteriorare neînsemnată a celuilalt autovehicul, paguba pricinuită de inculpata Crețu Elena fiind estimată la suma de 11000 lei.

Acest accident rutier putea fi soluționat în baza procedurii de constatare amiabilă a accidentului de vehicul, prevăzută în Legea nr. 106 din 21.04.2022 „privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule”, nefiind necesară intervenția poliției la fața locului.

Dimpotrivă, în baza novației penale prevăzute la art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, inculpata Crețu Elena, urmează a fi trasă la răspundere penală pentru o faptă care nu prezintă un grad înalt de pericol social și care în viziunea noastră nu atinge gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

Pentru comparație poate fi efectuată și o analiză a Codului penal al României, al Republicii Franceze, Republicii Bulgaria și a altor state, unde nu am regăsit incriminată o normă penală similară celei prevăzute în dispoziția art. 264¹ alin. (4) din Codul penal al Republicii Moldova, fiind o **novație în materie penală**.

Referitor la proporționalitate, atragem atenția Curții că potrivit art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare **se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.**

Totodată, în acord cu prevederile art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare substanțelor psihotrope, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolsopică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, **se sancționează cu amendă de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 4 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.**

Astfel, pedeapsa prevăzută la art. 264¹ alin. (4) din Codul penal care prevede răspunderea pentru consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare de conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier până la testarea alcoolsopică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, este una mai **severă** decât pedeapsa prevăzută la art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, care prevede răspunderea pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică sau narcotică.

Observăm că o faptă, cu un grad prejudiciabil mai redus (art. 264¹ alin. (4) din Codul penal) are prevăzută o pedeapsă mai aspră decât o faptă cu un grad de pericol social mai înalt (art. 264¹ alin. (1) din Codul penal).

Considerăm că o asemenea discrepanță a pedepselor, la fel este contrară principiului proporționalității incriminării.

Reiterăm că, dispozițiile art. 54 din Constituție, cer ca restrângerea exercițiului unor drepturi să fie necesară și proporțională scopului legitim urmărit.

Astfel, este evident că prevederile contestate încalcă principiul proporționalității incriminării, contrar art. 54 din Constituție.

Un alt aspect important ce nu poate fi trecut cu vederea, legislația penală și legislația contravențională, fac o distincție clară între fapta de conducere a mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile care condiționează tragerea la răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională.

Criteriul de bază de delimitare a contravenției de infracțiune, este concentrația de alcool în sânge și în aerul expirat.

În aceste condiții, se constată că în dependență de concentrația de alcool în sânge și în aerul expirat, este stabilit și gradul de pericol social al faptei, ceea ce nu se atestă în cazul normei prevăzute la art. 264¹ alin. (4) din Codul penal care nu prevede o asemenea delimitare.

Astfel, potrivit art. 264¹ din Codul penal, conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Potrivit art. 233 alin. (1) din Codul contravențional, conducerea autovehiculului de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,3 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,15 mg/l, dacă fapta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 700 la 1000 de unități convenționale sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la 3 ani.

Analizând dispoziția art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, conchidem că o asemenea distincție nu există. Dispoziția acestei norme este una neclară și ambiguă deoarece legiuitorul nu a prevăzut expres, care trebuie să fie concentrație de alcool în sânge și concentrația de alcool în aerul expirat pentru aplicarea acestei norme.

În prezent, răspunderea penală în baza art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, este stabilită pentru **orice** consum de alcool, indiferent de concentrația de alcool în sânge și în aerul expirat.

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit :

"52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin **normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme**, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „**preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**".

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.**

55. Or, **calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.**”

Atragem atenția asupra faptului că legiuitorul nu a respectat standardul calității legii, or, certitudinea juridică cu care trebuie să fie înzestrată o lege în sensul art. 1 alin. (3) și art. 23 din Constituție, în speță a avut de suferit, din moment ce textul normativ contestat lasă loc de interpretare, iar ca efect apare elementul de interpretare a legii penale, ceea ce este inadmisibil.

În conținutul normativ al art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, Statul Republica Moldova, prin prisma obligației pozitive era obligat să asigure prin reglementări penale clare și previzibile, acea modalitate faptică a infracțiunii, sau mai bine spus trebuiau să fie stabilită în mod clar și previzibil care stare de ebrietate cade sub incidența art. 264¹ alin. (4) din Codul penal.

Or, sintagma „... **Consumul de alcool...**” din textul art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, este confuză pentru justițiabili și pentru societate în special, iar în cazurile penale concrete, persoana (bănuț, învinuit, inculpat) trebuie să cunoască cert și clar pentru care acțiuni ilegale urmează să poarte răspundere.

Controlul de constituționalitate asupra prevederilor contestate urmează a fi exercitat inclusiv pentru a limita abuzul legislativ de extindere nejustificată a represiunii penale.

Ne vom expune și asupra procedurii legislative de adoptare a acestui text de lege, care este unul viciat și adoptat în contradicție cu art. 73, 74 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Deci, norma contestată a fost introdusă în Codul penal al Republicii Moldova în baza Legii nr. 136 din 06.06.2024 „pentru modificarea unor acte normative, modificarea Codului penal și Codului Contravențional”.

Acest act normativ, a fost adoptat în temeiul a două proiecte de lege și anume Proiectul nr. 175 și Proiectul nr. 366.

Proiectul nr. 175 a fost elaborat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și în textul inițial și cel de bază nu s-a prevăzut introducerea acestei novații în materie penală (art. 264¹ alin. (4) din Codul penal). De aceea nici în nota informativă la acest proiect, nu găsim absolut nimic ce ține de această normă. Or, autorul proiectului nici nu a avut de gând să introducă această normă legală în Codul penal al Republicii Moldova.

Proiectul nr. 366 a fost elaborat de către un grup de deputați și a prevăzut doar înăsprirea pedepselor pentru infracțiunea prevăzută la art. 264¹ din Codul penal, neexistând în acel proiect, această normă legală.

După ce ambele proiecte au trecut de prima lectură în Parlamentul Republicii Moldova, proiectul nr. 366 a fost comasat la proiectul de bază nr. 175.

Ulterior în a doua lectură, proiectul a fost votat în ședința Parlamentului din **30 mai 2024**.

După ce a fost aprobat în a doua lectură, deputații Olesea Stamate, Roșca Roman și Igor Chiriac au introdus amendamentul OS nr. 11, **care nu a fost supus dezbaterii în prima și a doua lectură.**

Anume acest amendament și prevede introducerea normei de la art. 264¹ alin. (4) Codul penal.

Este de remarcat că acest amendament nu conține nici o notă informativă, nici o argumentare juridică și nu este clar în general cum a apărut acest amendament și cum a fost dezbătut în societate.

Cu o viteză fulgerătoare de doar 05 zile, Guvernul Republicii Moldova a dat aviz pozitiv, neargumentând nimic în aviz referitor la această novație legislativă.

Iar ulterior și Comisia Juridică, fără nici o argumentare, a avizat acest amendament.

Deja în lectura finală din 06 iunie 2024, a fost aprobată această normă fără careva dezbateri legislative, or conform stenogramei din ședința Plenului Parlamentului din 06 iunie 2024, rezultă că doamna Veronica Roșca a prezentat avizul la întregul proiect de lege nr. 175, în luarea sa de cuvânt absolut nu a făcut trimitere la novația legislativă care urmează să apară în Codul penal, deputaților nu li s-a adus la cunoștință în general că urmează să voteze o astfel de normă, nimeni din deputați nu a pus în discuție introducerea acestei norme în Codul penal, imediat după luarea de cuvânt a doamnei Veronica Roșca, s-a trecut la procedura de vot, ceea ce ne face să fim convinși că nici societatea și nici deputații din Parlamentul Republicii Moldova, nu au cunoscut de fapt despre introducerea unei asemenea norme penale și schimbarea radicală a politicii penale a statului.

În acest mod, au fost încălcate exigențele art. 73 și 74 alin. (1) din Constituție.

În recenta hotărâre a Curții Constituționale din 24 iulie 2025 „privind controlul constituționalității articolelor I punctul 4 din Legea nr. 74 din 31 martie 2022, II din Legea nr. 247 din 29 iulie 2022 și VII din Legea nr. 316 din 17 noiembrie 2022” Înalta Curte a reținut:

59. În jurisprudența sa, Curtea a notat că textul „după cel puțin două lecturi” din articolul 74 alin. (1) din Constituție conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că până la votare Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 35). Într-o Hotărâre ulterioară, Curtea a notat că respectarea condițiilor procedurale referitoare la adoptarea legilor este la fel de importantă ca respectarea condițiilor aplicabile față de conținutul legilor. Cele dintâi protejează democrația parlamentară, principiu care trebuie respectat pe tot parcursul procesului de legiferare și care îi asigură pe cetățeni că legile nu au fost adoptate în mod abuziv. Cele din urmă previn limitarea disproporționată a exercițiului drepturilor și libertăților cetățenilor (HCC nr. 17 din 10 iunie 2021, § 52).

60. În jurisprudența sa recentă, Curtea a verificat dacă prevederile contestate introduse printr-un amendament după votarea proiectului de lege în prima lectură corespund standardului constituțional potrivit căruia legile organice trebuie votate în cel puțin două lecturi, așa cum prevede articolul 74 alin. (1) din Constituție. Curtea a reținut că pentru a corespunde acestui standard, amendamentul trebuia să aibă o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură. Pentru că nu a

constatat această legătură, Curtea a declarat neconstituționale prevederile contestate (a se vedea HCC nr. 14 din 20 iunie 2024, §§ 48-53; HCC nr. 18 din 19 iulie 2024, §§ 24-25).

68. Constituția le permite deputaților să depună amendamente la proiecte de legi pe baza dreptului lor la inițiativa legislativă, prevăzut de articolul 73 din Constituție (a se vedea HCC nr. 28 din 19 noiembrie 2020, § 34). **Mecanismul de exercitare a dreptului de inițiativă legislativă constă în reguli procedurale de formă și de fond, care prevăd prezentarea, examinarea și aprobarea oricărei inițiative legislative în Parlament (a se vedea HCC nr. 15 din 4 decembrie 2012, §§ 49-50), reguli stabilite în Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797 din 2 aprilie 1996, și care trebuie respectate de către deputați, fracțiunile parlamentare și de către întregul Parlament ca autoritate legislativă a țării.**

69. Curtea reține că deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare **au dreptul să prezinte în scris amendamente motivate la proiectul de lege**, care se transmit comisiei permanente sesizate în fond. Data înaintării amendamentului va fi data înregistrării acestuia la comisia sesizată în fond, care ține o evidență specială a amendamentelor primite (a se vedea articolele 59 și 65 din Regulamentul Parlamentului). În cadrul pregătirii proiectului de lege pentru dezbatere în a doua lectură, deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare pot prezenta amendamente comisiei sesizate în fond în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în prima lectură (articolul 65 alin. (2)). Amendamente orale pot fi făcute doar dacă se referă la tehnica legislativă și la respectarea normelor lingvistice (a se vedea articolul 67 alin. (3) din Regulamentul Parlamentului).

Analizând procedura legislativă de adoptare a textului de lege cuprins în art. 264¹ alin. (4) din Codul penal, ajungem la concluzia că acest text de lege nu respectă exigențele articolelor 73 și 74 alin. (1) din Constituție și trebuie declarat neconstituțional.

F. Declarația și semnătura:

Subsemnatul, avocatul Gîlca Ilie, care sunt autorul acestei excepții de neconstituționalitate, declar pe propria onoare, că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Avocat

GÎLCA Ilie

Dosarul nr.1-126/25
1-25075744-32-1-29052025

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2025
Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul
Grefierul
cu participarea:
Procurorului
Avocatului

or.Ialoveni

Svetlana Bîcu
Svetlana Pavalachi

Vladimir Levco
Ilie Gîlca

examinând în ședință de judecată publică, desfășurată în limba română, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Ilie Gîlca, care acționează în interesele inculpatei Crețu Elena, în cauza penală privind învinuirea Elenei Crețu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) din Codul penal, –

CONSTATĂ:

La data de 28 mai 2025 în Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni) a parvenit cauza penală privind învinuirea Elenei Crețu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Cod penal, cauza fiind repartizată judecătorului Svetlana Bîcu.

În cadrul ședinței de judecată la 28 octombrie 2025 avocatul Ilie Gîlca, care acționează în apărarea drepturilor și intereselor inculpatei Crețu Elena, a înaintat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.264¹ alin.(4) Cod penal, anexând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

În motivarea cererii menționate supra apărătorul a indicat că, inculpata Crețu Elena este învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(4) Cod penal. Potrivit rechizitoriului cauzei penale nr. 2025440148, la 27.04.2025, aproximativ la ora 07.00:20, Crețu Elena Veaceslav, având scopul consumului de alcool, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolscoptică, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, a ignorat prevederile Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357, din 13.05.2009, prevăzute de pct.12, sub pct.1) lit.h) care prevede că „Conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat: să nu consume băuturi alcoolice sau droguri, precum și să nu administreze medicamente preparate în baza acestora până nu va fi supus testării alcoolscopice și/sau testării antidrog, sau, după caz, examinării medicale și prelevării probelor biologice”, deținând permis de conducere nr.0467026628 cu categoria „B”, a condus mijlocul de transport de model „Lexus ct200h” cu numărul de înmatriculare (MDA), în timp ce se deplasa pe străzile satului Hansca, raionului Ialoveni, neisprăvindu-se cu conducerea mijlocului de transport, s-a tamponat cu mijlocul de transport de model „Audi A7” cu numărul de înmatriculare (MDA).

Menționează că, în cadrul documentării procesului contravențional privind accidentul rutier de către ofițer al SST și AR al I.P. Ialoveni Iurii Buhnă - fiind la domiciliul lui Untură Daniela, conducătorul mijlocului de transport care a fost implicat în accident rutier Crețu Elena Veaceslav a fost supusă testării alcooscopice cu aparat „Drager” constatându-se în aerul expirat de către ultima o concentrație a vaporilor de alcool în mărime de 0.89 mg/l.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Crețu Elena Veaceslav a comis infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin. (4) din Codul penal, adică consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare substanțelor psihotrope, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolscoptică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în

vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

Indică că, la moment, cauza penală de învinuire a numitei Crețu Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) din Codul penal, se află pe rol în Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, instanță în fața căreia se ridică prezenta excepție de neconstituționalitate.

Apărarea menționează că, în conformitate cu prevederile art.7 alin. (3-3²) CPP, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

A mai menționat că prevederile legale contestate prin excepția de neconstituționalitate anterior nu au făcut obiect al examinării la Curtea Constituțională, din care considerente toate criteriile de admisibilitate sunt întrunite.

Prin urmare, solicită avocatul Ilie Gîlca:

- emiterea unei încheierii, prin care a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate asupra art. 264¹ alin. (4) din Codul penal al Republicii Moldova în redacția Legii nr.136 din 06.06.2024 „pentru modificarea unor acte normative, modificarea Codului penal și Codului contravențional” care prevede: „*Consumul de alcool, de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare substanțelor psihotrope, de către conducătorul mijlocului de transport implicat în accident rutier, până la testarea alcoolscoptică și/sau testarea antidrog sau până la recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, se sancționează cu amendă de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 4 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport*”.

Procurorul Vladimir Levco în ședința de judecată a menționat, cu referire la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate este dreptul apărării.

Audiind opinia participanților la proces, materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate ca fiind întemeiată, reieșind din următoarele considerente.

Conform dispoziției art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Potrivit prevederilor art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât în sensul art.135 alin.(1) lit.a) și coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

1. în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi

aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

2. excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

3. sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

4. judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă că norma penală și anume art.264¹ alin.(4) Cod penal, vizată în sesizarea depusă de avocatul Ilie Gîlca în apărarea intereselor inculpatei Crețu Elena constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât aceasta face parte din categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de către avocatul Ilie Gîlca, care acționează în apărarea drepturilor și intereselor legale ale inculpatei Crețu Elena.

Totodată, s-a constatat că nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, or, din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, instanța de judecată reține că nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În speță, instanța reține că careva temeieri pentru a respinge cererea de ridicare a excepției de constituționalitate nu au fost constatate, sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016, or argumentele invocate de avocatul Ilie Gîlca urmează a fi examinate de Curtea Constituțională.

Concomitent, instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale copia încheierii judecătorești, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea avocatului Ilie Gîlca, proiectele de lege, amendamentul, stenograma din ședința Plenului Parlamentului din 06 iunie 2024 și copia rechizitoriului.

În acest context, conducându-se de prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art.7, 342, 346 Cod de procedură penală, instanța de judecată,—

D I S P U N E :

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Ilie Gîlca, care acționează în interesele inculpatei Crețu Elena Veaceslav, învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Cod penal.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea realizării controlului de constituționalitate asupra prevederilor art.264¹ alin.(4) Cod penal.

Se remite Curții Constituționale copia încheierii judecătorești, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea avocatului Ilie Gîlca, proiectele de lege, amendamentul, stenograma din ședința Plenului Parlamentului din 06 iunie 2024 și copia rechizitoriului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Bîcu